

လိက် ယျက် ဟုံ တဲ

က	န	င
ဆ	ဃ	ဗျ
တ	ထ	ဘ
ပ	ဖ	မ
ဒ	ဗြ	လ
စ	ဟ	က

TAI PHAKE PRIMER

About this book:

In 1997, Sri Nabin Shyam Phalung suggested that a primer of the Tai language should be prepared. It was later decided that two primers should be prepared, one in the Aiton language and one in the Phake language.

Stories and Songs for this Phake primer have been contributed by Ai Che Let, Ai Chanta, Sam Thun, Ngi Khen Yat, Ngi Lek and Aithown Che Chakap.

Much assistance was also given by the family of Aithown Che Chakap, and Aimya Khang Gohain of the Institute of Tai Studies, Longjong, Naharkatia. I also acknowledge the assistance of the Venerable Jnana Pal Bhikshu, of Nam Phake temple.

Particular thanks also go to Gautam Roy who has laboured long hours to produce this book.

Many people have helped in the project to study the Tai languages of Assam. My thanks go to Prof. C.K. Baruah, Guwahati, L.K. Gogoi, Guwahati, Sri Atul Borgohain, Dibrugarh; Ramjan Ali, Margherita; Venerable Etika Bhikkhu and Sa Myet Chowlik, Pawoimukh; and Yehom Buragohain, Guwahati.

I would like to acknowledge my parents, Rose and Bruce Morey and my family whose generosity made this book possible.

© Reserved Copyright
First printed December 1999

Published by Stephen Morey

Printed by Triograph Offset
West Chowkidingee, Dibrugarh
Ph: 22629

တုတ်ဇလိက်တိ

The Alphabet

ဘဉ်မာလာ

က	ကိ	က	ကယ	ကုကုာ	hen
ဂ	ဂိ	ခ	ခယ	ကုဂီ	egg
င	ငူ	ဇ	ဇူ	ခါပ	snake
စ	စာင်	ဇ	ဇာ	ခါတီ	elephant
ယ	ယိုင်	ဆ	ဆိုင်	ဘာ	tiger
ဗ	ဗွိုင်	ဇာ	ဇာ	အါဟတ	kind of leaf
တ	တုတ်	တ	တု	ဂဆ	tree
ထ	ထိုင်	စ	စု	မို	bag
န	နိတ်	န	နီ	အါဇူလီ	finger
ပ	ပု	ပ	ပ	မါဆ	fish
လ	လူ	မ	မ	ကါပို	cloth
ဝ	ဝိုင်	မ	မိုင်	မိုမါခါ	honey bee
မ	မူ	မ	မူ	ဂါဟါ	pig
ယ	ယိုင်	ယ	ယိုင်	မ	mosquito
လ	လိုင်	လ	လိုင်	ဘါ	monkey
ဝ	ဝိုင်	ဝ	ဝိုင်	ဂ	cow
ဂ	ဂိုင်	ဂ	ဂိုင်	န	boat
က	ကိုင်	အ	အိုင်	ဇ	dish

ကျွန်ုပ်တို့

The Vowels

အက္ခရာ

က	ka	က
ကျ	kaa	ကာ
ကိ	ki	ကိ
ကီ	kii	ကီ
ကု	ku	ကု
ကူ	kuu	ကူ
ကေ	ke	ကေ
ကဲ	kai	ကဲ
ကျေ	ko	ကျေ
ကံ	kam	ကံ
ကံ့	kum	ကံ့
ကွံ	kom	ကွံ
ကိုက်	keu	ကိုက်
ကွေ့	kau	ကွေ့
ကွေ့	kau	ကွေ့
ကွေ့	kaw	ကွေ့
ကွေ့	koi	ကွေ့

စုတ်ယွက်	Final Consonants	ဘာသာစကား	ဘာသာပြန်	
က်	ကးယတ်	မက်	fruit	ဖလ
င်	ငးယတ်	ကင်	chin	စွဲတိ
စ်	စးယတ်	စစ်	seven	ဆာ
က်	ကးယတ်	ကိက်	armour	ဇာ
တ်	တးယတ်	ကတ်	market	ဆိတ်
က်	ကးယတ်	မက်, ဟက်	village	ဂါဒ်
ပ်	ပးယတ်	ပပ်	book	ကိတပ
မ်	မးယတ်	လိမ်	forget	ပာဆာ
တ်	တးယတ်	ယိတ်	tiger	ဘိယ

တုတ်စာဖြိုင်		Numbers	संख्या	
၁	ကိုး	တိုင်း	1	၁
၂	ယွင်	ဆွဲ	2	၂
၃	ယံ	ဆွဲ	3	၃
၄	ယီ	ဆွဲ	4	၄
၅	ယျ	ဆွဲ	5	၅
၆	ယုက်	ဆွဲ	6	၆
၇	ယိတ်	ဆွဲ	7	၇
၈	ယိတ်	ဆွဲ	8	၈
၉	ယွင်	ဆွဲ	9	၉
၁၀	ယိတ်	ဆွဲ	10	၁၀
၂၀	ယွင်	ဆွဲ	20	၂၀
၁၀၀	ပက်	ပက်	100	၁၀၀
၁၀၀၀	ကိုး	ဆွဲ	1000	၁၀၀၀
၁၀၀၀၀	မိုက်	ဆွဲ	10000	၁၀၀၀၀
၁ ၀၀ ၀၀၀	လက်	လက်	1 00 000	၁ ၀၀ ၀၀၀
၁၀ ၀၀ ၀၀၀	လက်	လက်	10 00 000	၁၀ ၀၀ ၀၀၀
၁ ၀၀ ၀၀ ၀၀၀	ကုက်စေ	ကုက်	1 00 00 000	၁ ၀၀ ၀၀ ၀၀၀
၁၀ ၀၀ ၀၀ ၀၀၀	ယင်ဟေ	ဆွဲ	10 00 00 000	၁၀ ၀၀ ၀၀ ၀၀၀

ক্যা আ

ব্যুৎসর্গ Reading practice:

ক্যা ক্যা এ ক্যা উ ক্যা ও ক্যা
 এ ক্যা এ উ এ এ এ ক্যা

ক্যা	কা	crow	কাউবী	ক্যা	কা	go	যোরা
এ	মা	come	অহা	ক্যা	কা	dance	নাচা
এ	মা	dog	কুকুৰ	ক্যা	খা	thigh	কবছন
ক্যা	না	rice field	পথাব	ক্যা	আ	aunt	পেহী

ক্যাএ The aunt comes. পেহী আহে

ক্যাএক্যা The aunt came. পেহী আহিছিল

এক্যাএক্যা The dog went to the rice field. কুকুৰ টো পথাবলৈ গৈছিল

ক্যাএ The aunt dances. পেহী নাচে

ကိ

ိ

ယွက်လတ်

Reading practice:

ကိ ကိ ငါ ကိ ယိ နှိ တိ ထိ ကိ
 ဝိ လိ မိ ယိ လိ ဝိ နှိ ကိ

တိ	ဒါ	in	-တ	မာ	မာ	horse	ပျော
ကိ	သိ	good	ဗလ	ငါ	ဒါ	second son	ဒုတိယ ပုတ
ယိ	စါ	four	ငါး	ကိ	ခါ	loom	တံတံ နာရ
လိ	ခါ	ride	ဝဲာ	လိ	မိ	God	အိဘ

ကူကိမာ The aunt rides the horse. ပေမိ ပျော ဝဲာ

ငါကိမာ The 2nd son is coming, riding the horse. ဒိ ပျောတ ဝဲာ အိ အိ

ကိကူ The aunt's loom. ပေမိ တံတံ နာရ

ကူ

উ

ယွက်ဂဏ်

Reading practice:

ကူ ကူ ငှေ ကူ ယူ ကူ ကူ စူ စူ ဟူ
 ပူ ကူ မူ ယူ လူ ဝူ ဟူ ကူ

ပူ	ပော	crab	কেকুঁবা	ဟူ	လာ	rat	এন্দুব
কူ	ঝো	to fry	ওকান ভজা	মူ	মো	pig	গাহনি
ငှေ	ဆော	snake	সাপ	ဟူ	হো	hole	গাঁত
ကူ	ဆာ	agree	সম্মত হোঁরা	ကူ	ও	be at	থকা

ဟူကူကူကူ

The rat went to the rice field. এন্দুবটোৱে পঠিবলৈ গৈছিল

ငှေကူစိဟူ

The snake is in the hole সাপটোৱে গাঁতত আছে

ကူကိကူ

Are you well? (তুমি) ভালে আছ ?

କୋ

ଏ

ଫ୍ୟୁରୀକର୍ତ୍ତ

Reading practice:

କୋ କୋ କୋ କୋ କୋ କୋ କୋ କୋ

କୋ କୋ କୋ କୋ କୋ କୋ କୋ କୋ

କୋ	କେ	old	ବୁଢ଼ା	କୋ	କେ	shop	ଦୋକାନ
କୋ	କେ	Chinese	ଚୀନା	କୋ	କେ	mother	ମା
କୋ	କେ	City	ଚହର	କୋ	କେ	to travel	ଫୁରା
କୋ	କେ	true	ସଂଚା				

କୋକୋକୋ

Aunt lives in the City

ମେହୀ ଚହରତ ଥାକେ

କୋକୋକୋ

Mother went to the City

ମା ଚହରଲେ ଗୈଛିଲ

କୋକୋ

Mother went roaming

ମା ଫୁରାବଲେ ଗୈଛିଲ

କୋକୋ

The horse goes to the ricefield

ଘୋରା ପଧାବଲେ ଗୈଛେ

কি

আই

স্মরণকর্ত

Reading practice:

কি কি ২ মি ষি ফ্রি তি তি নি
 উ নি ষি ষি ষি ষি গি কি

কি	কই	chicken	কুকুৰা	ই	খাই	plough	হাল
কি	খাই	egg	কণী	উ	পাই	go	যোৱা
ষি	ছাই	left	বাও	ষি	মাই	wood	কাঠ
তি	তাই	Tai	টাই	তি	ৰাই	to keep	খোৱা

কিকি a chicken's egg কুকুৰাৰ কণী
 মেলোৱাৱা Mother went to the ricefield. মা পথাৰলৈ গৈছিল
 দ্বিতীয় The second son ploughed the ricefield. ডি হাল বাইছে
 ৰাখ Keep it! ৰৈছে